

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/178/2020
Identifikačné číslo spisu: 3816205839
Dátum vydania rozhodnutia: 26.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3816205839.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D.. D. W., bývajúceho v E., H. XX, proti žalovanému Okresnému súdu Prievidza, so sídlom v Prievidzi, Švéniho 5, IČO: 00 165 808, o zaplatenie 1.500,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6 Cpr 1/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. októbra 2019 sp. zn. 4 CoPr 4/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 17. októbra 2019 sp. zn. 4 CoPr 4/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 6 Cpr 1/2016-105 zo 4. júna 2018 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 1.500,- eur s príslušenstvom zamietol. Vyslovil, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia náhrady z titulu osobného príplatku za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby v sume 43,- eur mesačne zo sumy 700,- eur s tým, že za každý začínajúci mesiac žiadal 43,- eur až do času, kým celková žiadaná suma nedosiahne 700,- eur; ďalej žiadal priznať 100,- eur z dôvodu opomenutia zvýšenia osobného príplatku tak, že za mesiac máj 2013 až december 2013 žiadal 7,- eur za každý mesiac a od januára 2014 do decembra 2014 sumu 9,50 eura mesačne s tým, že po dosiahnutí sumy 100,- eur vyššiu sumu nežiadal. Okrem toho sa domáhal priznania primeraného zadosťučinenia vo výške 700,- eur, ktoré nie je potrebné rozpočítavať na jednotlivé mesiace a 5 % ročného úroku z omeškania od podania žaloby.

1.2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 2 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 9 ods. 2 a 3 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Antidiskriminačný zákon“); § 4 písm. d) vyhlášky č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce; § 32 ods. 1 písm. b), § 89 ods. 1, ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“). K namietanej diskriminácii tvrdenej žalobcom uviedol, že práca všeobecného súdu sa riadi rozvrhom práce,

ktorý sa pripravuje na základe predchádzajúcich skúseností na kalendárny rok s tým, že v súvislosti so zmenami, ktoré najmä v personálnej oblasti môžu nastať, sa rozvrh práce môže zmeniť, a to vždy formou dodatkov. Zdôraznil, že v prípade preukazovania nerovnakého zaobchádzania je síce obrátené dôkazné bremeno, avšak svojim spôsobom je toto dôkazné bremeno delené pre obe strany, pretože na strane žalobcu musia byť tvrdené skutočnosti o nerovnakom zaobchádzaní a na druhej strane žalovaný musí preukázať, že k takémuto nerovnakému zaobchádzaniu nedošlo. V tejto súvislosti konštatoval, že v danom prípade žalobca len tvrdil, že mu bolo pridelených viac vecí ako ostatným zamestnancom, nevedel však uviesť, či to bolo z dôvodu jeho pohlavia alebo rodinného stavu alebo z akého dôvodu. Žalovaný podľa názoru súdu prvej inštancie v tomto smere uniesol dôkazné bremeno, keď preukázal, že žalobcovi boli pridelené spisy v súlade s rozvrhom práce, že žalobca ani v jednom prípade oficiálne až do podania žaloby, čo bolo štyri roky po tom, ako malo byť s ním zaobchádzané tak, že dochádzalo k porušeniu dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania, sa nestáňoval na neprimerané množstvo práce. Súd prvej inštancie dodal, že žalovaný preukázal legitímny cieľ, ktorý sledoval pri zaradovaní žalobcu v rozhodnom období do jednotlivých senátov, a to zabezpečiť rýchlosť a plynulosť vybavovania jednotlivých vecí, keďže žalobca bol v tomto smere spoľahlivým zamestnancom, rýchlym a odborne zdatným. Súčasne v danom prípade nezistil, že by bol žalobca diskriminovaný z dôvodu pohlavia, pretože nebol jediným vyšším súdnym úradníkom mužského pohlavia, lebo napríklad D. C. (vyššia súdna úradníčka) bola rovnako ako žalobca zaradená v troch senátoch. Zároveň nebol diskriminovaný ani z dôvodu jeho rodinného stavu, pretože takisto aj ďalší vyšší súdni úradníci boli slobodní. Zároveň nezistil ani iné ďalšie dôvody uvedené v ustanovení § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona. Konštatoval, že u žalobcu nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, a teda nemôže mať ani nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy.

1.3. Vo vzťahu k nároku žalobcu na dopltenie osobného príplatku súd prvej inštancie uviedol, že sa stotožnil s tvrdením predsedu žalovaného, že odôvodnenie nie je podmienkou platnosti oznámenia o výške funkčného platu. Poukázal na ustanovenie § 89 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z., ktorý stanovuje podmienky, za ktorých je možné pristúpiť k zníženiu dovtedy určeného osobného príplatku, kedy dôvodom k takémuto postupu môže byť zníženie kvality plnenia služobných úloh alebo pri zmene štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 32. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade nesporne došlo k zmene štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu jeho trvalým preložením z funkcie odborný radca do funkcie hlavný radca, s čím uvedené ustanovenie spája možnosť zníženia dovtedy priznaného osobného príplatku, čo žalovaný aj zrealizoval. Dodal, že dôvodom postupu žalovaného v tomto prípade boli aj ekonomické dôvody, ktoré vyplývali z usmernenia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, a preto žalovaný nemohol postupovať inak. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalobcu, že znížený osobný príplatoč mu mal byť vždy zvýšený o príslušné percento z novourčeného tarifného platu. Podotkol, že je na vôli žalovaného, či určí príplatoč percentom alebo fixnou sumou a pokiaľ by určoval osobný príplatoč percentom, vtedy by platila podmienka zaokrúhľovania konečného príplatku. Z týchto dôvodov žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom č. k. 4 Co Pr 4/2018-117 zo 17. októbra 2019 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil; žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd v súvislosti s námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie postupoval v rozpore so zákonnou konštrukciou dôkazného bremena, konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie v rozhodnutí uviedol, že v prípade preukazovania nerovnakého zaobchádzania je dôkazné bremeno delené pre obe strany, nemožno takému záveru nič vytknúť. Ďalej uviedol, že žalovaný v konaní uniesol dôkazné bremeno, a teda preukázal, že žalobca nebol diskriminovaný z dôvodu pohlavia, ani z dôvodu rodinného stavu (že je slobodný), prípadne z iných dôvodov, pričom z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že tento sa zaoberal všetkými žalobcom uplatnenými dôvodmi podľa § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný pri zaradovaní žalobcu do

jednotlivých senátov postupoval v súlade s rozvrhom práce súdu a žalobca žalovanému neoznámil skutočnosti svedčiace o prípadnom nerovnovážnom rozdelení práce, ktoré by mohli byť dôvodom pre iné rozdelenie v novom rozvrhu práce a ani skutočnosti, pre ktoré sa cítil byť diskriminovaný. Dodal, že nie je možné, aby bolo pracovné zaťaženie jednotlivých súdnych úradníkov rozdelením do senátov 100 % rovnaké, a to nielen zo subjektívnych dôvodov, t. j. napr. že súdny úradník dokáže za rovnaký čas vybaviť aj viac vecí v porovnaní s inými, keď tiež závisí aj od okolností konkrétnych vecí pridelených vyššiemu súdnemu úradníkovi, a teda od povahy a charakteru, rozsiahlosti a počtu úkonov, ktoré musí súdny úradník v jednotlivých pridelených veciach urobiť. Žalovaný preukázal, že jeho konanie bolo postavené výlučne na objektívne zdôvodniteľných faktoroch, ktoré nie sú spojené s diskriminačným znakom, a preto odvolací súd rovnako dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by so žalobcom bolo zaobchádzané rozdielne z dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona.

2.2. V súvislosti s nárokom na osobný príplatok podľa ustanovenia § 89 zákona č. 400/2009 Z. z. uviedol, že osobný príplatok predstavuje tzv. nenárokovú zložku funkčného platu štátneho zamestnanca, ktorého priznanie je výlučne v kompetencii zamestnávateľa po splnení stanovených podmienok. Odvolací súd dospel k záveru, že v prípade jeho zníženia alebo odňatia, ide o rozhodnutie zamestnávateľa, ktorého dôvodnosť je oprávnený súd skúmať, pričom v danej veci bol toho názoru, že žalovaný v súvislosti so zmenou štátnozamestnaneckého pomeru nemohol postupovať inak, keďže jeho postup vyplýval z usmernenia Ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky Lucie Žitňanskej č. 18183/2011/41-57538 z 15. novembra 2011, v zmysle ktorého došlo k zaradeniu štátnozamestnaneckých miest vo výkone súdnictva do vyšších platových tried s účinnosťou od 1. januára 2012 s tým, že zachovanie doposiaľ priznanej výšky osobného príplatku nebolo zabezpečené v návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na roky 2012 až 2014. Odvolací súd konštatoval, že aj keď došlo k zníženiu osobného príplatku, zmenou štátnozamestnaneckého pomeru sa zvýšila u žalobcu nárokovateľná časť funkčného platu, t. j. garantovaná platová tarifa, a teda tým aj celková ekonomická situácia žalobcu. Námietky žalobcu týkajúce sa zníženia osobného príplatku preto vyhodnotil ako nedôvodné.

2.3. K námietke žalobcu týkajúcej sa nesplnenia poučovacej povinnosti súdu podľa § 309 CSP konštatoval, že v danom prípade toto opomenutie súdu nevedlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Keďže sa žalobca sám domáhal tohto poučenia, minimálne od tohto okamihu o svojich procesných právach podľa ustanovenia § 309 CSP vedel, a teda aj poznal svoje práva, ktoré by tvorili aj obsah poučovacej povinnosti. Odvolací súd navyše poukázal na to, že žalobca má sám právnické vzdelanie druhého stupňa, je činný v právnickom povolaní, a preto uplatnenú námietku týkajúcu sa chýbajúceho poučenia vyhodnotil ako účelovú. Napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Namietal, že nebol v konaní riadne poučený podľa ustanovenia § 309 a § 318 CSP, pričom súd v jeho prospech neobstaral a nevykonal jediný dôkaz. Ďalej poukázal na to, že súd porušil zásadu kontradiktórnosti v prospech žalovaného, keď sám nahradil skutkové tvrdenia žalovaného v súvislosti s preukázaním legitímneho cieľa zisteného z pridelovania pracovných úloh. Argumentoval tým, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie, pričom odôvodnenie nereaguje na zásadnú argumentáciu žalobcu ako odvolateľa. Súdy sa vôbec nezaoberali otázkou diskriminácie žalobcu pri jeho odmeňovaní a ani jeho námietkou, že k odňatiu časti jeho osobného príplatku došlo postupom obchádzajúcim zákon. Podotkol, že pri spoločnom zohľadnení uvedených nedostatkov konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne a v rozpore s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu aplikoval ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z., keď od žalobcu požadoval nielen preukázanie nerovnakého obchádzania (zásahu) a existenciu

diskriminačného dôvodu, ale žiadal aj preukázanie pohnútky žalovaného, pričom vôbec nepristúpil k preneseniu dôkazného bremena na žalovaného v súlade so zákonom. Taktiež právne posúdenie otázky, či sa v prípade zníženia osobného príplatku jednalo o platný právny úkon, považoval za nesprávne, nakoľko podľa jeho názoru išlo v danom prípade o právny úkon obchádzajúci zákon, čo malo za následok jeho absolútnu neplatnosť podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný sledujúci ekonomické dôvody odňal žalobcovi osobný príplatok len formálne z dôvodu zmeny štátnozamestnaneckého pomeru. Napokon považoval za nesprávny aj výklad ustanovenia § 89 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z., z dôvodu, že osobný príplatok môže byť priznaný len percentom z platovej tarify a suma, v ktorej bude štátnemu zamestnancovi vyplácaná, musí byť určená prepočtom priznaného osobného príplatku a aktuálnej platobnej tarify s následným zaokrúhlením výsledku. Uvedená otázka podľa jeho názoru nebola dosiaľ rozhodovacou praxou dovolacieho súdu vyriešená. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie, prípadne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd sa s posúdením namietaného nesprávneho procesného postupu jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysporiadal. Za nesprávne považoval aj namietané nesprávne právne posúdenie veci.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto

práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal porušenie práva na správa na spravodlivý proces z dôvodu porušenia poučovacej povinnosti súdu v spore so slabšou stranou (§ 309 a § 318 CSP), porušenie zásady kontradiktórnosti v prospech žalovaného pri posudzovaní tvrdenej diskriminácie dovolateľom pri prideľovaní pracovných úloh, ako aj neodôvodnenie zásadnej argumentácie ním uplatnených odvolacích dôvodov.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

13. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu), je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (III. ÚS 402/08).

15. Civilné sporové konanie je založené na zásade formálnej pravdy. V kontexte tejto zásady poučovacia povinnosť súdu rešpektuje vo vzťahu k stranám sporu tzv. princíp rovnosti zbraní a reflexiou tohto vzťahu je reštriktívny výklad manudukčnej povinnosti súdu. Rozšírená poučovacia povinnosť súdu vo vzťahu k žalobcovi, ktorý je v prípade antidiskriminačného sporu tzv. slabšou stranou, predstavuje účinný prostriedok zefektívnenia ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie (§ 309 CSP). Záonné vyjadrenie momentu, keď súd poučí žalobcu o možnosti zastúpenia, o jeho procesných právach a povinnostiach nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 160 CSP, ale ho poučí aj o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv, t. j. pri prvom procesnom úkone; je naplnením účelu vyváženia prirodzenej nerovnováhy medzi stranami antidiskriminačného sporu. Poučovacia povinnosť súdu je jedným zo základných predpokladov práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovoru“). Podstatou poučenia má byť ozrejenie toho, aké práva priznávajú a aké povinnosti ukladajú procesné predpisy stranám sporu. K zárukám rovnosti strán patrí aj právo na právnu pomoc v spore smerujúcu k tomu, aby ochrana práv bola efektívna. Právnou pomocou je v určitom zmysle aj poučovacia povinnosť súdom (I. ÚS 120/2009).

16. Z okolností danej veci vyplýva, že súde nižších inštancií k dovolateľovi si nespĺnili manudukčnú povinnosť vyplývajúcu im z procesného kódexu, čím porušili procesné práva dovolateľa v takej miere, že možno konštatovať, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že dovolateľ bol poučený súdom prvej inštancie len v rozsahu všeobecnej povinnosti súdu vyplývajúcej z ustanovenia § 160 CSP (v spise na č. l. 49). I napriek tomu, že sa sám domáhal osobitného poučenia, odvolací súd jeho uplatnenú námietku nepovažoval za opodstatnenú s odôvodnením, že dovolateľ má vysokoškolské právnické vzdelanie, je činný v právnickom povolani a o svojich procesných právach a

povinnostiach mal vedomosť, a preto ich mohol využiť v konaní pred súdom prvej inštancie po zrušení rozhodnutia vo veci samej (bod 15 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Dovolací súd sa nestotožňuje s uvedeným názorom odvolacieho súdu z dôvodu, že bez ohľadu na vzdelanie, či pracovné zaradenie, ako aj znalosť práva samotným dovolateľom, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie splniť manudukčnú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 309 v spojení s § 318 CSP.

17. Neuplatnenie osobitnej poučovacej povinnosti všeobecným súdom môže v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci predstavovať závadný procesný postup, ktorým sa sťažovateľovi ako účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu procesno-právny kódex priznáva na účely ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V konečnom dôsledku tak môže z dôvodu neuplatnenia osobitnej poučovacej povinnosti dôjsť k zásahu do podstaty základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie s účinkami denegatio iustitiae (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 675/2016 z 12. januára 2017).

18. S ohľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene namietal porušenie jeho procesných práv v súvislosti s nespĺnením manudukčnej povinnosti súdu, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP je dôvodný.

19. Dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 v spojení s § 390 CSP). Z dôvodu zrušenia napadnutého rozhodnutia z procesného dôvodu, dovolací súd ďalšie uplatnené dovolacie dôvody vecne neposudzoval.

20. V ďalšom konaní je odvolací súd povinný poučiť žalobcu v zmysle ustanovenia § 309 v spojení s § 318 CSP o jeho procesných právach a povinnostiach, následne vo veci samej postupovať v súlade s ustanovením § 378 v spojení s § 307 až § 323 CSP. Výsloveným právnym názorom dovolacím súdom uvedeným v tomto uznesení je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

21. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.